

4.

მე ის ვიცი, რომ არაფერი არ ვიცი, არაფერი არ ვიცი ქვეყანაზე. მე ის ვიცი, რომ იმით ვცხოვრობ, რასაც არაფერი ჰქვია. მივდივარ, მოვდივარ, სავარძელში ვაგ-
დივარ, სიგარეტს ვენევი და ვლაცობ. ამას ტელევი-
ზორში დინჯად მოაბდაუბდე ბოლო დროს ნვერმოშვე-
ბული ძიები ყოველდღიურ მონოტონურობას თუ რა-
ღაც ჯანდაბას ეძახიან. ღმერთმა იცის, ეგ რა არის. მე
კიდევ ერთი რამე ჩამეჭედა ტვინში. თან არ ვიცი, რისი
ბრალია, ამ ბოლო დღის ამბები, თუ საერთოდ, მთლიან-
ნად ყველაფრის. მოკლედ, კარგად ვარ. თითქოს მეში-
ნია ამაზე ფიქრისა, ამის ხმამალლა თქმისა, მაგრამ სწო-
რედ ეს ჩამეჭედა ტვინში. კარგად ვარ.

გარშემო სიჩუმის, უფრო სწორად, ისეთი ხმები,ა,
რომლებიც უფრო განყნარებს, ვიდრე სიჩუმე. აი, მყუდ-
როების ხმები. ძველებურ, ხალიჩაგადაფარებულ ტახ-
ტზე ვწევარ. თავქვეშ მაგარი ქრელი ბალიში მიდევს და
ჭერს შევცქერი. არ მახსოვს, როდის ვიყავი ბოლოს ასე
ან თუ ვიყავი, საერთოდ. ახლა, აქ მყოფი, ვფიქრობ და
მიკვირს, არასდროს არსად მარტო არ ვყოფილვარ;
მხოლოდ სახლში, მხოლოდ ღამის თორმეტი საათიდან
დღის თორმეტ საათამდე. არადა, ალბათ, ბევრჯერ
ჯობდა მარტო ყოფნა.

ჯობდა, რა, ნაღდად ჯობდა. სხვა რომ არაფერი
იყოს, დაჯდები და დაფიქრდები, რაღაცას მიხვდები,
რაღაცას გაიგებ. უფრო მოგეწონება ვინმე ან რამე. აბა,

მთელი დღე რომ იბოდიანებ ან სადმე ხარ ჩამჯდარი, ძმებში და რამე, ტვინი რომ გაქვს გალაყებული და მძიმე-მძიმედ რომ ადიხარ ჩაბნელებულ სადარბაზოს კიბეზე, რაღა უნდა იფიქრო, რაღამ უნდა დაგაინტერესოს. ძან, ძან ერთმანეთისთვის ვართ ყველანი და რაღაც უაზროდ ვართ ერთმანეთისთვის. ერთადერთი, ალბათ, რაც გვაკავშირებს ერთმანეთთან, ბავშვობაა და იმისიც აღარაფერი გვახსოვს. არ მახსოვს, ოდესმე ბავშვობა გაგვეხსენებინოს, რამე ლამაზი გაგვეხსენებინოს პატარაობიდან. თუმცა, ახლა ვფიქრობ — თითქმის არაფერი არ გვქონია ისეთი, რომ კაცი გაახალისოს, და რამე. ისე უკუღმართად გვაკეთებინებდნენ ყველაფერს, რომ კიდევ კარგები ვიყავით. სკოლაზე იდიოტური რამე ამ ბოლშევიკებს, თუ რა ჰქვიათ, არ მოუგონიათ. ერთადერთი, ალბათ, რაც დღემდე აძლებინებს, ისაა, რომ იქ მოსიარულე ბიჭებს და გოგონებს ჯერ კიდევ აქვთ რაღაცის სიყვარული, რაღაცეები კიდევ, რაც ერთმანეთთან აკავშირებთ. ეგაა და ეგ, თორემ, აბა, მასწავლებელს... ეეჰ, ეგეთი იდიოტური წესები არსად არაა. თან რეებს მოიგონებენ ხოლმე. ერთხელ, მეექვსე თუ მეშვიდე კლასში ვიყავით და რაღაც შემოიღეს, დიდი დასვენება, თუ რაღაც ჯანდაბა. გადმონერგეს, რა. სულ არ ნერგავდნენ რაღაცეებს? მაგრამ ნორმალურად რა გადმოუნერგავთ. მოკლედ, მოიგონეს: დიდ დასვენებაზე, დასვენებისა და ბუფეტსა და საპირფარეოებში ზრიალის მაგივრად, ყველანი ეზოში უნდა გავიდეთ და გამამხნივებელი ვარჯიშები უნდა ვაკეთოთ. იდიოტები, რა, არაკაცი ვიყო. მაშინ რას მივხვდებოდით, ვაჟკაცობა და კაი ტიპობა იყო, რომ არ დაემორჩილებოდით და რამე. სწორიც იყო, მე თუ მკითხავთ. მოკლედ, შუადღისას ნახევარი საათი, მთელი სკოლა უნდა გამოყარონ იმ ბინძურ ეზოში და გამამხნი-

ვებელი თუ რაღაც შიზოიდური უნდა აკეთებინონ. ფიზიკულტურის მასწავლებელი გვყავდა ერთი, ძველი ოღრაში და აფერისტი, ექვსი ცოლი მარტო ჩვენი სკოლის მასწავლებლებში ჰყავდა გამოცვლილი, ნარიმანა ერქვა. დადგებოდა შუა ეზოში და დაინწყებდა:

— განმკლავი, ზემკლავი და ა.შ.

საპირფარეშოებიდან ძალით გვყრიდნენ და ამიტომ სხვენში ვიმალებოდით ხოლმე, უფროსკლასელებთან ერთად. მთელმა კლასმა მაშინ დავინწყეთ სიგარეტის მოწევა. გაჯანსაღება უნდოდათ და პირიქით გამოუვიდათ. დებილები იყვნენ, რა.

აბა, რა უნდა მოიგონო?

მაგრამ მაინც. მარტო ყოფნა, რა ვიცი, საჭიროა, რა. ვგრძნობ, რომ საჭიროა. რაღაც ხომ უნდა უთხრა შენს თავს. ხომ უნდა დაფიქრდე. პირველი დღეა, მარტო რომ ვარ და ხეირიანად არც ვიცი, რა უნდა გავაკეთო, თუმცა მშვიდად ვარ. ეგ კი მთავარია. არაფერი არ გიშლის ხელს აზროვნებაში, შენს გემოზე ყოფნაში, აი, ეგაა ალბათ სიმშვიდე. თუმცა მარტო ყოფნა არცაა, ალბათ, აუცილებელი თუ...

არ მინდა. არ მინდა, თორემ დავინწყებ ისევ, და არაფერი არ მომინდება, არც ეს სიმშვიდე და ლამაზი მარტობა, არც არაფერი.

ჩემს თავთან ფანჯარაა. რომ გავიღვიძე, დიდხანს ვიყურებოდი იქედან და ალბათ ამან უფრო დამამშვიდა. თოვლიანი ბორცვების მეტი არაფერი ჩანს. მათ შორის ვინრო, ტალახიანი გზაა. სამხედრო მანქანები გადი-გამოდინ ამ გზაზე და ეგაა და ეგ. მამალი ყივის სადღაც ახლოს და იქვე, კარს იქიდან ხმადაბალი სომხური ლაპარაკი ისმის. ხის სახლია, ხის ქერი და რამე, სიცივეცაა, შპალერიც დამსკდარი და დახეულია, მინებიც ზანზარებს, როცა ქარი წამოუბერავს ხოლმე. მორყეულ მა-

გიდაზე ბლომად რაღაცეები ყრია, ქალაღდები, რუკები, წიგნები. ჭიქები და ბოთლები, რა თქმა უნდა. კედელზე დიდი სურათია, ვიღაც ძველი სომხის გენერლისა. აი, მატარებლებში რომ „ბონიემის“ და სტალინის ფოტოებს ყიდდნენ ადრე, დაახლოებით იმ დონისა. მხოლოდ ორდენები და ლილები აქვს გაფერადებული და უღვაშებზე გადაჰკრავს სილურჯე.

რაცაა ეგაა. ჯერჯერობით კარგად ვარ, კარგი გამოძინებული ვარ და სიგარეტიც რომ მქონდეს, თავს მშვენივრად ვგრძნობ.

გუშინდელი ამბებიც ჩემი ბეღია. მე სხვანაირად არ ვიცი, როგორაა. ბეღია და მორჩა. თუ ბეღი არაა, ჩემს ხელში არ იქნებოდა? არ გამოვიდოდი იმ სუნიანი სოროდან და მორჩა. მაგრამ ეგეთი ვარ, როგორც ნანა ამბობს, მიმნდობი და გულუბრყვილო. ცხოვრებაში პირველად ვიყნოსე დენთი. ახლა რომ ვფიქრობ, კიდეც კარგ ჭკუაზე ვიყავი გუშინ. იმ ბათქაბუთქში სულ დამავინწყდა ის სუნი, ტყვია-ნამლის, თუ რაც ჰქვია, ახლაც არ გამომდის ნესტოებიდან. შეისუნთქავ და თითქოს ისეც იქა ვარ. ჯემბრსაც კი რაღაც უსიამოვნო სუნი ასდის.

ასეა თუ ისე, ალბათ, მინდოდა, თორემ ვიქნებოდი ახლა თათრის ტყვეობაში და ამომართმევდა სულს ის წუნურაქი პოლკოვნიკი, თუ გადარჩა ცოცხალი, რა თქმა უნდა. გზაში კი მაგრად ვინერვიულე, ლამის დავაქციე ტირილით და ისტერიკებით იქაურობა გოგლიკოს გამო. მერე ერთი სომეხი მომიბრუნდა და მითხრა, თუ ძმა ხარ, დაჭრილი წუხდება და გაჩერდიო. მეც გავჩერდი, მაგრამ ლამის გავგიჟდი, დავიბოღმე, გავიბერე და ავძველბიჭდი, რაღაცეებს ვეუზდელებოდი იმ ავტომატიან ჯეღლებს. ჭკუაზე არ ვიყავი, რა. თან უკვე წარმოვიდგინე დახვრეტილი გოგლიკო და რამე. ეს წარმოდგენები დამღუპავს. სულ მაგათ გამო ვაკეთებ ისეთ რამეებს, რისიც

მერე მრცხვენია. ახლაც ვიცი, რომ გვერდით ოთახში ის სომხები სხედან, შტურმი რომ გასწიეს და მე წამომიყვანეს. სხედან, მასლაათობენ და ეწვეიან, მაგრამ ვერ გავდივარ, მრცხვენია, გუშინ რომ ვყვიროდი.

მით უმეტეს, რომ აქ როცა ჩამოვედი, ერთ-ერთმა მითხრა, შენი ძმაკაცი იქ დარჩა და მე დავინახე, უკან როგორ ჩაბრუნდაო. არ ვიცი, შეიძლება, ტყუილიცაა, გოგლიკო ხომ ცნობილი დეგენერატია, რამე ისეთი რომ მოსვლოდა თავში... მაგრამ არა, მაგან იცის ეგეთ რამეებში გარკვევა, ნაძალარია ეგეთ რამეებში და სწორად მოიქცა, რა. მე კიდევ ჩემი გასიებული თავის გამო... მაინც ვგვიჟდები, როგორ არ გადმოვხტი მანქანიდან, როგორ დავტოვე იქ. მაგრამ ჩემი ბრალი არაა, მით უმეტეს, გოგლიკოსი. ყველაფრის ბრალია, ყველაფრის. იმის, არაფერი რომ არ ვიცი, იმის, ცხოვრება რომ აღარ შემიძლია იმ დანყველილ, დანგრეულ ქალაქში, იმის, იანა რომ დავკარგე, ყველაფერი რომ დავკარგე. სუსტი ვარ რა, ცხოვრების გაგებაში არა ვარ. ოღონდ ერთი რამე ვიცი, რაღაცა უნდა შეიცვალოს. ბოლომდე უნდა შეიცვალოს რაღაცა, თუ არა და რა ვიცი, ვეგდები ალბათ მთელი ცხოვრება სავარძელში და ავუშვებ რგოლებს ჭერში. ამაზე არ ვფიქრობდი, მაგრამ ნაღდად ამიტომ გამოვეყევი ამ სომხებს. ახლა სადა ვარ, არ ვიცი; სად წავალ, არ ვიცი; რა დამარტყამს თავში, არ ვიცი. მაგრამ კარგად ვარ, მშვიდად. სინყნარეა და იმიტომ, არავინ რეკავს და იმიტომ, არავის ვახსოვარ და იმიტომ.

ისე, ეს რაფიკა აქ დიდი ვილაცა ყოფილა, მეთაურით, რა. მთელი ის სროლა და წენვა მაგის გამო ყოფილა ანეული. უნდა გამოეხსნათ და რამე. თან მარტო გამოხსნა არა, რაღაცეებიც თან უნდა გამოეყოლებინათ, თურმე. მოკლედ, მიენგრიათ იქაურობა და წამოსულიყვნენ. არა და, თურმე ძნელი იყო. მერე ყვებოდნენ, ორი